

Kaip skelbia žiniasklaida, Lenkijoje padaugėjo antisemitizmo apraiškų. Varšuvos universiteto tyrimų centras nustatė, kad 2014–2016 metais padidėjo tolerancija kalboms, kurstančioms neapykantą žydams. Tai ypač būdinga jauniems lenkams, interneto vartotojams. Šį tyrimą atliekant buvo apklausta 1000 suaugusiųjų ir 700 jaunuolių. Tik 23 proc. apklaustų lenkų prisipažino teigiamai vertinantys žydų tautybės žmones. 2015 metais šis skaičius buvo penkiais procentiniais punktais didesnis. Tyrimo autoriai tolerancijos antisemitizmui augimą sieja su islamofobijos paaštrėjimu ir didesniu nusiteikimu prieš migrantus. Varšuvos universiteto mokslininkai padarė išvadą, kad musulmonų baimė, kilusi 2014–2016 metais, dar pakurstė žmonių nusistatymą prieš žydus. Tai nepriklauso nuo jų amžiaus ar politinių pažiūrų. Tyrimas rodo, kad 2016 metais 37 proc. apklaustųjų išreiškė neigiamą požiūrį į žydus, o pernai tokių žmonių buvo 32 procentai. Daugiau kaip pusė (56 proc.) respondentų teigė, kad nepriimtų į savo šeimą žydo. Tai 10 proc. daugiau negu 2014-aisiais. Apie trečdalį apklaustųjų tvirtino, kad jie nenorėtų gyventi žydų kaimynystėje. Apie 11 proc. suaugusiųjų ir 24 proc. jaunesnių lenkų prisipažino retkarčiais pasisakantys prieš žydus.

Antisemitizmo apraiškų padaugėjimo susiejimas su islamofobija, regis, neturi pagrindo, nes žydams islamas tiek pat artimas kaip lenkams budizmas, todėl kaltinti žydus islamo plėtra Lenkijoje turėtų būti absurdiška.

Jei čia pat palyginimui padarytume apklausą Lietuvoje, įtariu, kad gautume panašius rezultatus, nors čia islamofobijos apraiškų neteko girdėti. Priežasties reikėtų ieškoti kitur.

Pastaruoju metu žiniasklaida, tarsi gardžiuodamasi savinieka, skelbia vis naujus rašinius, kaip lietuviai kolaboravo su naciais, kaip išduodavo bei žudė žydus, kaip grobstė jų turtą. Nors žinotina, jog tie vagys nebuvo *nacionalistai*, jog ir į Sibirą ištremtų lietuvių turtu nesibjaurėjo, jog jie drauge buvo entuziastingas strībų rezervas. Pasiskaičius tų rašinių komentarus, rasime pakankamai ir antisemitinių, deja, išprovokuotų. Antai Rūtos Vanagaitės knyga jau pačiu provokuojančiu pavadinimu „Mūsiškiai“ skatino lieti neadekvačias tiek dėl antraštės, tiek dėl turinio emocijas. Neseniai aktyviai viešintos žinios, interviu, reportažai apie „pasaulinį sąskrydį“ Molėtuose, primenant, kaip lietuviai (molėtiškiai) žudė ir naikino žydus. Panašų „sąskrydį“ Veliučionyse netoli Vilniaus vėl skelbė Rūta Vanagaitė. Ar tai tautos kaltės išpažinimo bei atgailos apeigos, ar tautinio kiršinimo vajaus sudedamoji dalis? Tarsi mūsų kiršintojams neaišku, kad ne Lietuva vykdė tuos nusikaltimus, nes mūsų valstybė buvo okupuota vokiečių nacių ir tik okupacinei valdžiai verčiant būta talkininkų iš lietuvių, lenkų, rusų ir net žydų pusės. Todėl po panašių rašinių ar akcijų pasipila komentarai, tarp kurių pakanka antisemitinių ir net teisėsaugos dėmesio vertų. Panaši padėtis Lenkijoje, todėl ir vertinimai atitinkami.

Paskutiniojoje Virginijaus Savukyno, LRT televizijos laidoje „Istorijos detektyvai“ buvo pristatyta Arkadijaus Vinokuro knyga „Mes nežudėme“. Kalbintas knygos autorius pasakojo, kaip jis apklausinėjo žydšaudžių vaikus bei anūkus dėl holokausto vertinimo. Jis perskaitęs 426 LAT Aukščiausiojo teismo nutartis ir 75 toms baudžiamųjų sovietinių metų bylų, iš jų atrinkęs 35, su kuriomis susijusius holokausto dalyvių artimuosius ir kalbinęs. Ar autoriaus siekis buvo nuoširdžiai užjausti nekaltus holokausto dalyvių artimuosius? Tai labiau panašu į keršto siekį tiems artimiesiems, kad jie ir kiti žinotų, jog jo tėvas ar senelis buvo žydšaudys. Juk A. Vinokuro interviu su vaikais, vaikaičiais yra autentiškas KGB persekiojimams. Ko nepadarė sovietai, dabar daro Vinokuras su Savukynu.

Dera užjausti autorių dėl jo šeimos tragiško likimo, tačiau ar žuvusiųjų atmintį jis savo knyga įamžino, ar dar prisidėjo prie besitęsiančio antisemitizmo skatinimo vajaus? Tai suras jis ir skaitytojas ([15 min](#)) interviu (Arkadijus Vinokuras: Holokausto vykdytojų palikuonys – irgi aukos) komentaruose.

Išvešėjęs lietuvių kaltintojų žydšaudystė vajas – bevaisis, jis tik kiršina, provokuoja antisemitizmą. Bet juk tai gali būti *zadanije* (užduotis) – sukelti neįmanomą sugyventi atmosferą, juolab kokius išpuolius. Nejaugi *zadanijos* galimi vykdytojai nenučiuokia kokios nedraugiškos šalies užduotį vykdo? Per draugiškos šalies žydšaudžių medžiotoją.

Žydiškos ar kitokios kilmės lietuviai (Lietuvos piliečiai) turi būti vertinami vienodai, kaip lietuviškos kilmės lietuviai, todėl kiršinimus, nesantaikos provokavimus būtina atpažinti, juos pasmerkti.